

አብ ማሕበረሰብ ዚግበር ናይ ወጻኢ ጣልቃ ምእታው

ካብ መንግስታት ወጻኢ ብዛዕባ ዚመጽእ ምፍርራህን ፀገምን ብኸመይ ሪፖርት ከምትገብር

FACTSHEET / March 2023

afp.gov.au

Introduction

ናይ ወጻኢ ሃገር ጣልቃ ምእታው ንሕዝቢ ኣውስትራልያ ንሉዓላውነትን ድሕንነትን ከምኡውን ንንጽህና ሃገራዊ ትካላትና ኸቢድ ስግኣት ኢዩ ዘምፅእ። ወጻኢተኛታት ጣልቃ ኸም ዚኣትዉ ዜስግእ ነገራት ኣብ ሓደ ኸፋል ማሕበረሰብ ኣውስትራልያ ኹነ ኣብ ሓንቲ ሃገር ጥራይ ዚፍጸም ኣይከኑን። ተጻባኢቲ ወጻኢተኛታት ተዋሳኢቲ መንግስቲ (ኣብ ልዕሊ ኸልኦት ሃገራት ጽልኢ ዝመልኦ ንጥፋታት ዝፍጽማ ሃገራት) ኣብ ኩሉ ደረጃታት መንግስትን ኣብ እተፈላለዩ ዓውድታትን እንተላይ ኣብ ደሞክራሲያዊ ትካላት ንዝርከቡ ኣውስትራልያውያን ውሳኔ ዝገብሩ ሰባት ጣልቃ ንምእታው ኣጋጣሚታት ይፈጥሩን ይስዕቡን ከምዘለው፣ ትምህርትን መጽናዕት ምርምርን፣ መራኸቢ ብዙሓንን መራኸብን፣ ወሳኒ መሰረት፣ ልዕሊ ኹሉ ድማ እተፈላለዩ ባህላውን ልማዳውን ማሕበረሰብና (CALD) ኢዩ።

ወጻኢተኛታት ኣብ ማሕበረሰብ ጣልቃ ምእታው

ኣብ ማሕበረሰብ ውሽጢ ወጻኢ ጣልቃ ምእታው ክበሃል እንከሎ ኣብ እተፈላለዩ ባህሊን ቋንቋ/ CALD ማሕበረሰብ ኣውስትራልያ ጉድኣትን ጽልዋን ንምምጻእ ብመንግስታት ወጻኢ ዝግበር ምፍርራህን ጻቕጢ ምፍጥርን ተባሂሉ ኢዩ ዝትርጎም። መንግስታት ወጻኢ ንዝተፈላለዩ ዕላማታት ኣብ ማሕበረሰባት ጣልቃ ኺኣትዎ ይኸእላ እዩን።

- ብዛዕባ ውሽጣዊ ኹነ ናይ ደገ ፖሊሲታት መንግስቲ ወጻኢ ንዚውሓጥ ነቕፊታ ስቕ ንምባል
- ንንጥፋታት ኣባላት ጉጅለ ከይዲ (ብኢንተርነትን ብኢንተርነትን) ንምቀጽጻር
- ኣረኣጃን ፖሊሲታትን መንግስቲ ወጻኢ ንክማሓዩሽ
- ንጥቕሚ መንግስቲ ወጻኢ ሓበሬታ ንምርካብ
- ንኣረኣጃን ድሌትን እቶም ሓፋሽ ሕዝቢ ንምቕስቃስ ይኸውን።

ኣብ ማሕበረሰብ ወጻኢ ጣልቃ ምእታው እተፈላለዩ መልክዕ ኪሕዝ ይኸእል እዩ

በዚ ዚኸተት:

- መጥቃዕቲ ወይ ንመጥቃዕቲ ምፍርራሕ
- ምዝመዛ
- ብምጭውይ ዘይሕጋዊ ማእሰርቲ ወይ ሓርነት ምስኣን
- ደድሕሪ ምስዓብን ዘይድለ ኣካላዊ ወይ ኤለክትሮኒካዊ ምክትታልን
- ሓደ ውልቀሰብ ንስድራ ቤቱ ወይ ንብጽቱ ኣብ ወጻኢ ሃገር ኬፈራርህዎም ከለዉ ከምኡ ኣገዲዶም ንሳቶ ዝበልዎ ንክገብሩ

- ንሓደ ውልቀሰብ ወይ ጉጅለ ውርደት ንምምጻእ ብማሕበራዊ መራኸቢ ኣቢልካ ብኢንተርኔት ዚግበር ናይ ሓሶት ሓበሬታ ወፈራ።

ብአንቀጽ ሕገ 1995 (Cth) መሰረት ናይ ወጻኢ ሃገር ጣልቃ ምእታው እንቅስቃሴ ንክምስረት ምስ ወጻኢ መንግሥቲ ወይኻ ያ ካብቶም ተወከልቲ ዝተተሃዘ ክኸውን ኣለዎ። ብተወሳኺ ድማ መኸበሪ ሕገ ድርጅታት ነቲ ገበን ከጻርዩ እንክሎ ኣብ ኣውስትራሊያ ምምሕዳር ክልል ወይ ኣብ ተሪቶርይ ክልል ውሽጢ ንዝፍጸም ገበኛት ኣብ ግምት ውሽጢ ምእታው ይኸኣል።

ዕላማ መጥቓዕቲ ዝወረዶ መን እዮ?

መንግስታት ወጻኢ ዕላማ መጥቓዕቲ ኹወርዶ ዝኸእል፤

- ቀደም ወይ ሕጂ ኣብ ኣውስትራሊያ ዝነገሩ ዜጋታት
- ተጣብቓቲ ፖለቲካን ሰብዓዊ መሰላትን
- ተቓዋምቲ
- ጋዜጠኛታት
- ፖለቲካውያን ተጻረርቲ
- ብሓይማኖታዊን ዓሌታዊ ውሑዳት ንዝኾኑ ጉጅለታት።

ንኸሕግዝ እንታይ ክገብር እኽእል?

ኩሉ እቲ ወጻኢታት ኣብ ማሕበረሰብ ጣልቃ ኸም ዝኣተዉ ዚገልጽ ጸብጸባት ኣውስትራሊያ ፈደራል ፖሊስ/AFP ከምዘይገብር እሞ ሕድሕድ ሪፖርቲ ንመእተዊ ዝኸውን ጉዳያት **ዘምዕብል ስዕሊ መግለጺ ብምሃብ ክሕግዝ** ይኸእል።

ዝኹነ ይኹን ናይ ወጻኢ ሃገር ጣልቃ ምእታው ዘተሓሳስብ ጉዳያትን/ወይ ኣጋጣሚታትን ናብ ሃገራዊ ጸጥታ ሆትላይን (NSH) ክቐርብ ይኸእል ኢዩ።

- ኣብ መዓልቲ 24 ሰዓት ኣብ ሰሙን 7 መዓልቲ ከምኡውን ብዛዕባ እቲ ወጻኢታት ኣብ ማሕበረሰብ ጣልቃ ኸእትውዎ ዝኸእሉ ነገራት ጸብጸብ ንምሃብ ቀንዲ ነጥቢ ኢዩ።
- NSH ኣፕሬትቲት ንስኻ ብዝሃብካዮ መረዳእታ እንታይ ክገብሩ ከምዘለዎም ይፈልጡ እሞ ኣድላይ ኣብዝኸነሉ እዋን ንክጻረይ ናብ ሕገ መኸበርቲን ናብ ድሕንነታ ድርጅታት ዮመሓላልፍዎ፤
- NSH ኣፕሬትቲት ነንሕድሕድ ዝተደወለ ስልኪ ብጽቡቕ ከምዝህዞ ከምኡውን ንዝረኽብዎ መረዳእታ ኩሉ ዓቢይ ዋጋ ግምት ውሽጢ ይህብዎ።
- ዜተሓሳስበና ጉዳይ ሪፖርቲ ምግባር ዓብዪ ስጉምቲ ኪኸውን ከም ዚኸእል ንፈልጥ ኢና። ነቲ ንብሕትኻ ዘሎካ መሰል ኣርዚንና ኢና እንገርእዮ። ስሙ ኸይፍለጥ እንተ ደሊኻ በጃኻ ነቲ ኣፕሬትቲት ንገር።
- እቲ ሓበሬታ ተኣፋፊ ስለ ዝኹን ብዛዕባ ውጽኢት ነቲ እትድውለሉ ወይ እትልእኮ ኢሜል ምኽሪ ምላሽ ኣይክትረክብን ኢኻ።

እቲ ትህበ መረዳኦታ ንናይ AFP በቲ ማሕበረሰብ ውሽጢ ናይ ወጻኢ ሃገር ጣልቃ ኣታዊነት ንክነብር ንምሕጋዝ ዝገድድሎ እሞ ዘድሊ ሃገር ክህልው ይኽእል።

NSHን ክተዘራርብ ትኽእላሉ ዝተፈላለዩ መገዳታት ኣሉ፡

- **ብስልኪ ምድዋል: 1800 123 400**
 - ካብ ኣውስትራሊያ ወጻኢ ኸይንካ ንምድዋል: (+61) 1300 123 401
 - ምስማእ ጸገም ንዘለዎም/TTY ተጠቐምቲ(ናይ ምስማእ ጉድዓተኛ ተጠቀምቲ): 1800 234 889
 - **ኣስተርጓሚይ ትደሊ እንተኸይንካ፤ በጃኽ ናብ ትርጉምን ኣስተርጓሚይ ኣገልግሎት ብቁፅሪ 131 450 ምድዋል እሞ ናብ ሃገራዊ ድሕንነት ሆትላይን ደዊሎም ንክራኽቡካ ምሕታት**
- **መልእኽቲ/SMS**
 - በጃኽ ንዘለኽ ሓበሬታ ብናይ ተክስት መልእኽቲ ጌርካ ብስልኪ ቊፅሪ 0429 771 822 ጌርካ ምልእኽ።
- **ኢሜል/Email**
 - በጃኽ ንዘለኽ ሓበሬታ ብኢሜል ምልእኽ: hotline@nationalecurity.gov.au
- **ፖስታ:**
 - በጃኽ ንዘለኽ ሓበሬታ ብፖስታ ጌርካ ንምልእኽ ኣድራሻ:
National Security Hotline
Department of Home Affairs
PO Box 25
Belconnen ACT 2616

ሪፖርቲ ንምግባር ኽልእ መገዳታት

ኣድላዪ ኣብ ዝኹነሉ እሞን ብእተፈላለዩ መገዳታት ኣቢልካ እውን ብዘዕበ ሻቕሎትካ ጸብጻብ ክትህብ ትኽእል ኢኻ።

- ድሕንነት ነቲ ኣብ ኢንተርነት ዚርከብ ከቢድ ሃሳዪ ትሕዝቶ ንምውጋድ ይሕግዝ። ነቲ ኣብ esafety.gov.au/report ዚርከብ [esafety](http://esafety.gov.au/report) ኮሚሽነር ድሕንነት ብኢንተርነት ዚፍጸም ከቢድ ማህሰይቲ ጸብጻብ ክትህብ ትኽእል ኢኻ።
- ብዝኹን ይኹን **ስግኣት እንተ ድኣ ተሰሚዑካ ወይ ድሕንነት** ንዘይምህላው እንተድኣ ተሰሚዑካ ክትራኽብ ትኽእሉ፡
 - **ንፖሊስ- ብስግኣት ውሽጢ እንተሃለኽ ብቊፅሪ 000 ምድዋል**
 - **ንፖሊስ- ንሕይወት ብዘየስግዕ ችግር ፖሊስ ንክርከብ ብቊፅሪ 13 14 44 ምድዋል።**
- ንኮምፕወልዝ ገበን ፍጻሎ ብናይ AFP ኮምፕወልዝ ገበን ትሕዝቶ [ድረገጹ forms.afp.gov.au/online_forms/report_a_crime](http://forms.afp.gov.au/online_forms/report_a_crime) ጌርካ ሪፖርቲ ምግባር ትኽእል። ናይ ኮምፕወልዝ ገበን እንታይ ከምዝኾነ ተወሳኺ መረዳኦታ ንምርካብ በጃኽ ኣብ ድረገጹ afp.gov.au/contact-us/report-commonwealth-crime#What-is-a-Commonwealth-crime ኣቲኽ ምርኣይ።
- ዝኾነ ይኹን ኣባል ማሕበረሰብ ንዘሎ ጥርጣረ ምስላል ወይ ናይ ወጻኢ ሃገር ጣልቃ ኣታውነት ምንቕስቕስት ብቐጥታ ምስ ኣውስትራሊያ ፈደራል ፖሊስ/AFP ኣባል (ንናይ AFP ማሕበረሰብ መራኽቢ ጉጅለ ሓዊሱ) ተዘራሪብካ ሪፖርቲ ምግባር ይኽእል።

ወጻኢ ተኛታት ኣብቲ ማሕበረሰብ ጣልቃ ኸም ዝኣተዉ ሪፖርቲ ጸብጻብ ብምሃብ እንታይ ክጽበ እኽእል?

AFP በቲ ማሕበረሰብ ውሽጢ ንዘሎ ናይ ወጻኢ ሃገር ጣልቃ ኣታውነት ሕድሕድ ሪፖርቲ ክጻርዮ ኣይኽእልን። ሕድሕድ ናብ NSH ዝግበር ስልኪ ጻውዒት ወይኸዓ ናይ ገበን ወንጀል ሪፖርቲ በብደረጃኡ ገምጋም ንዝኾነ ናይ ገበን ፍጻሎ ፈሊኽ ዝፍለጠሉ ንምዃኑ ንክፍለጥ እዩ። ሪፖርቲ ብምግባር ክብዘምጽኡ ውጽዒት ውሽጢ በዚ ዝሰዕብ የጠቓልል፡

- እቲ ጉዳይ ነቲ ፖሊስ ስጉምቲ ንኺወስዱ ዚገብርዎ ናይ ሕገ መስፈርቲ ስለ ዘይዮማልኡ መልሲ ኣይህብን ይኸውን
- AFP ንክጻርይ ይኽእል ይኸውን
- ካልእ ኣገልግሎት ፖሊስ ወይ መንግስታዊ ትካል ነዚ ጉዳይ እዚ ይፈትሖ ይኸውን።

ክብዘውስትራልዎ ወጻኢ ንዚፍጸም ገበናት ኣብ ትሕቲ ስልጣን ሕገ ዘሎ ድፍትነት ይምልከቶ እዩ።

እተፈላለዩ ዓይነት ምፍርራሕ

ብኣካል እንተ ኣፈራሪህካ እንተኾይኑ

- ነቲ ምፍርራሕ ዜስግእ ኩነታት ከምቲ እተነግሮ ጌርካ ጽሓፎ ወይ መዝግቡ።
- ብዛዕባ እቲ ዘስግእ ዘፈራሪህ ሰብ (ስም፣ ጾታ፣ ቍመት፣ ክብደት፣ ሕብረ ጸጉርን ዓይንን ድምጺ ክዳን ወይ ካልእ ፍሉይ ነገራት) ብዝርዝር መዝግቡ።
- ብዛዕባ እቲ ዘስግእ ኩነታት ንፖሊስ ጸብጻብ ሪፖርቲ ምግባር።

ብተሌፎን ተጌሩ ኣፈራሪህካ እንተኾይኑ

- ዚከኣል እንተ ኹይኑ ኣብ ጥቓኽ ንዝነበሩ ኻልኣት ሰባት ጽን ኢሎም ንኺሰምዑን ንፖሊስ ሓበሬታ ንክህቡ ምልክት ግበር።
- ዚከኣል እንተ ኹይኑ ነቲ ስልኪ ጻውዒት መዝግቡ።
- እቲ ዜስግእ ኩነታት እንታይ ምዃኑ ብልክዕ ጽሓፍ።
- ዝኹነ ይኹን ሓበሬታ ኸብ ኤለክትሮኒካዊ መርኣዪ ተሌፎን ቀዳኽ ምርኣይ።
- ብዛዕባ እቲ ዝርዝር ጉዳይ ምስ ፖሊስ ንምምይያጥ ድሉው ምዃን።

ብምባይል መልእኽቲ ብቐጥታ/ብሕታዊ መልእኽቲ ብማሕበራዊ መራኽቢ ወይ ብኢ-መይል ኣቢልካ ብኤለክትሮኒካዊ መሳርሒታት ተጌሩ ኣፈራሪህካ እንተኾይኑ

- ነቲ መልእኽትታት ኣይትደምስሱ።
- ሕትመት፣ ፎቶ፣ ስእሊ፣ ስክሪንሾት፣ ወይ ቅዳሕ እቲ መልእኽቲ መረዳእታ (ናይ ኣርእስቲ መስመር፣ ዕለት፣ ግዜ፣ ለኣኻይ ወ.ዘ.ተ)። ግዝያዊ ኪኸውን እተነፈፈ መልእኽትታት ንምዕቓብ ወይ ስክሪንሾት ንምውሳድካ ምርግጋዕ።
- ምፍርራህ ከምዝበጽሓካ ቐልጢፍካ ንፖሊስ ኣፍልጡ።
- ንኹሉ ኤለክትሮኒካዊ መርትዖታት ዓቅቡ።

ንርእስኻ ኹብዚ ኸምዚ ዝኣመሰለ ምፍርራህ ንምክልኻል ነዚ ዚስዕብ ምኽሪታት ምኽታል:

- ካብ ዘይተፈልጡ ልዩኻት ኤለክትሮኒካዊ መልእኽትታት ወይ ሓቢሩ ዝተተሓዘ ኣይትኸፈት
- አብ ማሕበራዊ መራኽቢ ምስ ዘይትፈልጡም ወይ ምስ ዘይተጸበኹምዎ ሰባት ኣይትዘራረብ
- አብ መሳርሒታትካ ዘሎ ናይ ድሕንነት መዐቀብታትካ/ኣካውንቲ ሕሳብካ ናብ ዝለዓለ ደረጃ ዕቕባ ከም ዝበጽሖ ኣረጋግጽ
- ሳይበር/Cyber ገበነኛታት ብኢንተርኔት ኣብ ኤለክትሮኒካዊ መሳርሒታትካ ተጠቂሞም ብሕታዊ ሓበሬታ ከቃልዑን ይኸእሉ እዮም
- ኣካውንት ሕሳብካ ኹብ ስርቂ መንነት ንምሕላው ቐልጢፍካ ምስ ገንዘባዊ ትካላትካ ተራኽብ
- ሓያል መክፈቲ ሓረጎት ተጠቐም ከምኡውን ሓደ ዓይነት መክፈቲ ሓረጎት ንብዙሕ ድረገጺ ውብሳይታት ኣይትጠቐም
- ጸረ-ቫይረስን ጸረ-ማልወይን ኣሰራርሓ እዋናዊ ምዃኑ ኣረጋግጽ
- ከከም ኣድላዩነት ንኣሰራርሓ ስርዓትን ሶፍትዌርን እዋናዊ ግበረሉ
- ሓቅነት ክልተ ረቕሒታት ኣብ ግብሪ ኣውዕሉ
- ኣዘውቲርካ ናይ ድሕረ-ባይታ ሓበሬታ
- ንምባይልካ መሳርሒ ድሕንነት ምህላው
- ዜተኣማምን ኣተሓሳስባን ፍልጠትን ንናትኻ ሳይበር/Cyber ኣማዕብል
- ንዝበለጸ ሓበሬታ እንተ ደለኻ ኣብ ድሕረገጽ cyber.gov.au ምርኣይ።